

עין משפט
גד מצוה

מ:

אבֿלֿ אמה ואם אמה לא. והא דמתן בפרק ב' (נעיל כג.): אחד חולץ ואחד מייבם אלמא שרי באלוהא שאני התם משום דלימור ידיה ליטרמי ליה והא נמי דמתן לקמן בפרקין (דף מה.) החולץ ליבמתו ונשא אחיו את אלוהתה היינו דיעבד: **וְלִיתָנִי** אחין מותרין בכולן קשיא. הא דלא קאמר אלא

שמע מינה דלא גזרו שניות בחלוהא היינו משום דלקמן מסיק דגזרו ולא שיך לשנויי תנא ושייר כיון דלא תנא שום שניה אלא הני דאורייתא למוד:

אמימר מוקי לה ב'. כל סוגיא דשמעתין דלא כאמימר כדפרשמי לעיל (דף כא: ד"ה אמימר): **בבן** בתו לאו משום חולץ. לא זעי לאוקמי צנן בתו דקצא דומיא דצן צנו דלא מייירי צנן אציו דאורייתא: **שמוע** מינה גזרו שניות בחלוצה. והא דלא מני צמתיתין אצי אמו וצן צמו משום דתנא ושייר ומיהו רבי חיאל דקמני מנינא קשה דלא תנא צן אלומו וצן אחיו מן האס ויש לומר דלא תנא אלא ארבע כנגד ארבע של דגרי תורה: הך

אסורה באביו ובאבי אביו קתני מיהא אבי אביו מאי לאו משום חולץ דהויא לה כלת בנו לא משום מיתנא דהויא לה כלת בנו ת"ש ובבן בנו מאי לאו משום חולץ דהויא לה (משום) אשת אבי אביו לא משום מיתנא והויא לה אשת אחי אביו הא ^(א)אמימר מכשר באשת אחי אבי אביו אמימר מוקי לה בבר ברא דסבא אי הכי היינו אחיו וצן אחיו תנא אחיו מן האב וקתני אחיו מן האם ת"ש דתני ר' חייא ארבע מדברי תורה וארבע מדברי סופרים אב ובנו אחיו וצן אחיו מדברי תורה אבי אביו ואבי אמו בן בנו וצן בתו מו"ם קתני מיהא אבי אביו מאי לאו משום חולץ והויא לה כלת בנו לא משום מיתנא דהויא לה כלת בנו ת"ש אבי אמו מאי לאו משום חולץ דהויא לה כלת בתו לא משום מיתנא דהויא לה אשת אחי אבי אביו אמימר מכשיר באשת אחי אבי אביו אמימר מוקים לה משום חולץ דהויא לה אשת אחי אביו אמימר מכשיר באשת אחי אבי אביו אמימר מוקים לה משום חולץ דהויא לה אשת אחי אמו לא משום מיתנא דהויא לה אשת אחי אבי אמו והא גבי שניות דערות לא גזרו אלא לאו משום חולץ וישמע מינה גזרו שניות בחלוצה שמע מינה: מותר אדם וכו'. אמר רב טובי בר קיסנא אמר שמואל הבא על צרת חלוצה הולד ממזר מאי טעמא באיסורה קיימא אמר רב יוסף אף אנן נמי תנינא מותר אדם בקרובת צרת חלוצתו אי אמרת בשלמא צרה אבראי משום הכי מותר באחותה אלא אי אמרת צרה בחלוצה דמיא אמאי מותר לימא תיהוי תיובתא דרבי יוחנן דאמר ^(ב)בין הוא בין אחין אין חייבין לא על החלוצה כרת ולא על צרתה כרת אמר לך רבי יוחנן ותסברא אחות חלוצה דאורייתא והאמר ר"ל ^(ג)כאן שנה רבי אחות גרושה מדברי תורה אחות חלוצה מדברי סופרים מאי שנא האי ומאי שנא האי הך

יצנה [דנריס כה] משחלך לה האחד ולצנן] צנו של אציהס דהויא ליה אשת אחי אציו: וקסני אחיו מן האס. שהיה זה אחיו מן האס או צן אחיו מן האס ולא משום חולץ דא"כ הויא לה שניות בחלוהא דהא לימא אלא אשת אחי האב צן האס וזהו דאשחיתא דאשחיתא: אב. של חולץ אסור צה מן המורה מפני המת דהויא ליה כלתו של אב: ובנו. של חולץ שהיה המת אחי אציו וערוה היא לגביה: ואחיו. של חולץ דהוה נמי אחי המת וקס ליה בלא יצנה: וצן אחיו. של חולץ שהיה המת אחי אציו: אצי אציו. משום כלת צנו: ואצי אמו. משום כלת צמו: וצן צנו. קס"ד משום חולץ דהויא ליה אשת אצי אציו: וצן צמו. דהויא ליה אשת אצי אמו. וכל הך שניות מינה: הכי גרסינן ס"ש **וצאצאי אמו מאי לאו משום חולץ דהויא ליה כלת צמו לא משום מיתנא דהויא ליה כלת צמו**. וכגון שהיו אחין אף מן האס: **אמימר** מוקי לה. ודאי דקאמרת משום חולץ וקסבר גזרו שניות בחלוהא. אבל מאן דאסר באשת אחי אצי האב מצי לאוקמי משום מיתנא ומיצעי לך אי גזרו שניות בחלוהא או לא: **צאיסורה קיימא**. חלוהא היא דקיימא בלא יצנה ותו לא אבל כרתה קיימא עליה צאיסור אשת אח כרתם והולד ממזר: אי אמרם **בשלמא כרה אציראי קיימא**. צאיסורא קמא ולא אמרינן חלוהא שליחומא דידה עבדא: **משום הכי שרי באלוהא**. דלאו אחות חלוהא היא ולגבי דידה נמי כיון דחלוהא לאו שליחות דידה עבדא לא משויא ליה בלא יצנה אלא צאיסורא קמא קיימא: אלא אי אמרם **כרה כחלוהא דמיא**. דחלוהא שליחומא דידה עבדא ומשוי ליה בלא יצנה א"כ הויא לה כרה כחלוהא ואמאי שרי באלוהא: **דר' יוחנן**. בפרק קמא (נעיל י:.) **ולא על כרסה כרת**. החולץ ליבמתו וחזר ונשא אחיו (הא) אחד מן האחין על כרתה: **דסהכרא**. דהא כרחה דרב יוסף דלייתי ממתניתין ראייה היא וכי ^(א)חלוהא גופא דאורייתא (דרבנן היא) דכי אמרינן כרה כחלוהא יאסר באלות הנרה: **והאמר ר"ל** לקמן [מא.] אמתניתין דלקמן: **כאן שנה רבי**. במשנה זו למדנו רבי אחות גרושה מדברי תורה וכו' ולקמן מפרש לה. וכיון דלחות חלוהא גופה דרבנן בחלוהא גזור באלוהא כזרה לא גזור: **מאי שנה**. רישא קרובת כרת חלוהא דשריא ומאי שנא סיפא כרת קרובת חלוטמו ששתינן נכריות היא וכרתה נשואות לנכרי וקתני אסור: הך

החולץ ליבמתו פרק רביעי יבמות

הוא אסור כו'. כל הך עריות דאורייתא ניניהו באשמו וגזריניהו רבנן בחלוטמו: **צומן שהיא קיימא**. אלוחותה קאי ולא אשאר עריות: **צאציו**. משום כלתו: **וצאצאי אציו**. משום כלת צנו. אע"ג דבאשמו גמורה אין אסורה לאצי אציו אלא מדברי סופרים דהא כלת צנו משניות דרבנן היא ואפילו הכי גזרה

רבנן נמי בחלוהא: **צצנו**. משום אשת אב: **צצן צנו**. משום אשת אצי אציו שהיא מן השניות: **באחיו**. משום אשת אח: **צצן אחיו**. משום אשת אחי אציו: **מוסר אדם בקרובת כרה חלוטמו**. ולא אמרינן כרה כחלוהא ואסור בקרובותיה: **ואסור כזרה קרובת חלוטמו**. ראיצון חלץ ללאה ורמל נשואה לנכרי ולה כרה ומת הנכרי אסורה לנכרי לראצון וטעמא מפרש בגמרא: **גבו'** גזרו שניות בחלוהא או לא. כגון אס אס אמה ואס אס אציה דגבי אשמו מיתסרו עליה משום שניות דתני רבי חיאל בפרק כילד (נעיל דף כג.) רציעי שבחמיו ושבחמותו שניה הכא מאי: **בערוה דאורייתא**. כלומר באשמו דלמה ואס אמה הוה ערוה דאורייתא גזרו רבנן שניות אצל בחלוהא דאפילו עריות דידה דרבנן לא גזרו שניות צהן: **או דלמא לא שנה**. וממתני' לא דיין דקתני היא אסורה באצי אציו משום כלת צנו דהוי שניה הא קמיימתין לה לקמן עלה דהא מילתא ומדחי ליה למימר לאו משום חולץ אלא בשביל המת שהיתה זו אשמו גמורה לפיכך אצי אציו אסור צה משום כלת צנו: ס"א האחין מוסרין. לא קאי אלא האס אס אמה דלא גזרו חולץ אלא האס אס אמה דלא גזרו חולץ דהוי שניות ציוקה אצל אמה ואס אמה דהוו להו עריות דאורייתא לגבי אשה גמורה לא משתרו אחין דגזרו עריות ציוקה ואפי' לאחר חליה נימא דליהו שליחותיהו עבד משום הכי לא תנייה:

ס"ש מצן צנו מאי לאו משום חולץ דהוי ליה אשח אציו. והיא מן השניות: **לא משום מיתנא**. שהיתה זו אשמו ואסורה על צן צנו של חולץ דהויא לה אשת אחי אצי אציו: **והא אמימר מכשר כו'**. בפרק כילד (נעיל דף כא:.) **אמימר** מוקי לה. להאי צן צנו דמתני' אסבא אציהן של מת וחולץ דתנא צרישא דקתני היא אסורה באציו והדר מני וצצנו של אציו שהוא אחי המת והחולץ וקמה עליה בלא אחי המת ואפילו לא צן אחיו מן האס או צן אחיו מן האס ולא משום חולץ דהויא לה אשת אחי אצי אציו: **וצן אחיו**. של חולץ דהויא ליה אשת אחי אמו מאי לאו משום חולץ דהויא ליה כלת צמו לא משום מיתנא דהויא ליה כלת צמו: **אמימר** מוקי לה. ודאי דקאמרת משום חולץ וקסבר גזרו שניות בחלוהא. אבל מאן דאסר באשת אחי אצי האב מצי לאוקמי משום מיתנא ומיצעי לך אי גזרו שניות בחלוהא או לא: **צאיסורה קיימא**. חלוהא היא דקיימא בלא יצנה ותו לא אבל כרתה קיימא עליה צאיסור אשת אח כרתם והולד ממזר: אי אמרם **בשלמא כרה אציראי קיימא**. צאיסורא קמא ולא אמרינן חלוהא שליחומא דידה עבדא: **משום הכי שרי באלוהא**. דלאו אחות חלוהא היא ולגבי דידה נמי כיון דחלוהא לאו שליחות דידה עבדא לא משויא ליה בלא יצנה אלא צאיסורא קמא קיימא: אלא אי אמרם **כרה כחלוהא דמיא**. דחלוהא שליחומא דידה עבדא ומשוי ליה בלא יצנה א"כ הויא לה כרה כחלוהא ואמאי שרי באלוהא: **דר' יוחנן**. בפרק קמא (נעיל י:.) **ולא על כרסה כרת**. החולץ ליבמתו וחזר ונשא אחיו (הא) אחד מן האחין על כרתה: **דסהכרא**. דהא כרחה דרב יוסף דלייתי ממתניתין ראייה היא וכי ^(א)חלוהא גופא דאורייתא (דרבנן היא) דכי אמרינן כרה כחלוהא יאסר באלות הנרה: **והאמר ר"ל** לקמן [מא.] אמתניתין דלקמן: **כאן שנה רבי**. במשנה זו למדנו רבי אחות גרושה מדברי תורה וכו' ולקמן מפרש לה. וכיון דלחות חלוהא גופה דרבנן בחלוהא גזור באלוהא כזרה לא גזור: **מאי שנה**. רישא קרובת כרת חלוהא דשריא ומאי שנא סיפא כרת קרובת חלוטמו ששתינן נכריות היא וכרתה נשואות לנכרי וקתני אסור: הך

מסורת הש"ס

(א) [נעיל כו.]. (ב) (ג) ספ. (א) לעיל כא.; (ד) [נעיל י:]. (ה) לקמן מה. מד. קדושין מה.; (ו) וכן רש"ל, (ז) ס"א אמות חלוהא,

הגהות הב"ח

(א) רש"י ד"ה וקתני אחיו וכו' וכגון שהיו המת והחולץ אחים מן האב:

תוספות י"שנים

תנא אחיו מן האב ותנא אחיו מן האס. פי' הא דקאמר וצן אחיו ר"ל אחיו מן האס וד"ם אי"כ לפשט דגזרו שניות בחלוהא דהא אשת אחי האב מן האס היינו שניה (נעיל כה.) וי"ל דזהו משום מיתנא דמייירי שחזרו צן אחיו דמייירי צה מתני' שהוא את מן האס למיתנא ולחולץ אצל החולץ והמיתנא אחין מן האב ומן האס וזה צן אחיו ר"ל שהוא צן אחי האב מן האס לנשים וא"כ לא תפשוט שניות בחלוהא דהיינו משום מיתנא: אמימר מוקים לה בבר ברא דמולך וקסבר כו' אבל לא קאמר בבר ברא דסבא דלעיל וא"כ לא תפשוט דגזרו שניה בחלוהא דדוקא לעיל מצינן למימר הכי דהא קאי אהיא אסורה אצי אציו ור"ל צן צנו של אחיו אב אצל ר' חיאל דסבא לא קמי אציו ועוד נלע"ד דלא מצי מוקי לה בבר ברא דסבא דלעיל דא"כ צן צנו היו מן המורה דהיינו לכל אציו אציו ואחיו אציו ור' חיאל דהא אשת אחי אציו ור' חיאל מצי ליה צן צנו עס הארבעה שמדברי סופרים: ותבבבא אחות חלוהא דאורייתא היא. פי' אלא ודאי לאו כיועא היא דלעולם מצינן למימר דכרה כחלוהא וליכא להקשות אמאי מותר כי יש טעם גדול בדבר דהא אפי' אי היו הנרה עצמה חלוהא אחותה אציה אסורה אלא מדרבנן וא"כ לא גזור רבנן באלות הנרה דכי גזור רבנן אצל באלות עצמה אצל באלות כרת חלוהא לא גזור:

מוסף רש"י

ואסור בצרת קרובת חלוצתו. ואפילו לא הימה כרתה מאחיו אלא מנכרי (נעיל כו.). כאן שנה רבי. ממשנה זו אנו למדין, אחות גרושה מדברי תורה. הויא ערוה מן המורה, אבל אמות חלוהא אינה אלא מדברי סופרים (קדושין סה.).

^[א] צ"ל אסור אדם כרתה קרובת חלוטמו ומותר בקרובת כרת חלוטמו. (ג) צ"ל ואילו דקתני דלרמל חלן ואי מקמי כרת רמל דהיינו כרת אמות חלוטמו אמרי כרת חלוטמו נסבי דלמינו סברי דתנא

^[ב] חלוהא האחין והוא